

APLICABILITATEA CHESTIONARULUI WHODAS 2.0 (CIF ȘI CIF-CA, WHO 2001, 2007) ÎN DETERMINAREA GRADULUI DE DIZABILITATE BAZAT PE FUNCȚIONALITATE

Ecaterina Gîncotă¹, Tatiana Cebănică¹, Serghei Curtean¹, Dorina Coval¹, Larisa Spinei², Alexandru Voloc³

¹Centrul Republican de Reabilitare pentru Copii

²Catedra de medicină socială și management „Nicolae Testemițanu” USMF „Nicolae Testemițanu”

³Organizația Mondială a Sănătății, biroul din Moldova

APPLICABILITY OF WHODAS 2.0 QUESTIONNAIRE (ICF AND ICF-CY, WHO 2001, 2007) DETERMINATION OF DEGREE OF DISABILITY BASED ON FUNCTIONALITY

Ecaterina Gîncotă¹, Tatiana Cebănică¹, Serghei Curtean¹, Dorina Coval¹, Larisa Spinei², Alexandru Voloc³

¹Republican Rehabilitation Center for Children

²Nicolae Testemițanu Social Medicine and Management Department, Nicolae Testemițanu University

³World Health Organization, Moldova

Introducere. Evaluarea funcționalității și a gradului de dizabilitate (GD) este crucială pentru înțelegerea impactului condițiilor de sănătate. Metodele tradiționale sunt axate pe diagnostice clinice decât pe abilitățile funcționale. WHODAS reprezintă un instrument cuprinzător pentru stabilirea GD în baza funcționalității în diferite domenii ale vieții. **Scopul lucrării.** Analiza sistematică își propune să evalueze rezultatele aplicării chestionarului WHODAS în determinarea funcționalității și a gradului de dizabilitate în spațiul UE comparative cu metodele bio-medicale bazate pe CIM-10. **Material și metode.** Analiza literaturii și actelor normative naționale și internaționale, analizând datele țărilor industrial dezvoltate care utilizează chestionarul WHODAS. Au fost identificate și studiate analize comparative pentru a evalua corelația dintre scorurile WHODAS și funcționalitatea din viața reală, iar rezultatele au fost stratificate pe grupe de vârstă mari (copii și adulți). Informația colectată din baze informaționale Elsewhere, PubMed pentru perioada 2017-2023. **Rezultate.** Rezultatele prezentate de către cercetătorii din Norvegia, Suedia, Danemarca și altele indică că chestionarul WHODAS oferă o măsură robustă și fiabilă a dizabilității, captând nuanțe de funcționalitate care sunt adesea ratate de metodele tradiționale de evaluare bazate pe diagnosticul clinic. La copii, WHODAS identifică în mod eficient limitările funcționale în domenii precum mobilitatea, auto-îngrijirea și interacțiunile sociale, care sunt esențiale pentru dezvoltare. Pentru adulți, WHODAS evidențiază deficiențe în activitățile legate de muncă și participarea comunității, oferind perspective asupra provocărilor lor zilnice, precum și importanța folosirii echipamentelor asistive în diminuarea impactului dizabilității și sporirea calității vieții. **Concluzie.** Chestionarul WHODAS este un instrument de importanță majoră în determinarea gradului de dizabilitate pe baza funcționalității atât la copii, cât și la adulți. Abordarea sa cuprinzătoare facilitează o înțelegere mai precisă și holistică a modului în care dizabilitățile afectează viața persoanelor, ghidând intervenții și servicii de sprijin direcționate. **Cuvinte-cheie:** WHODAS, evaluarea dizabilității, funcționalitate, copii, adulți, OMS, calitatea vieții.

Background. Assessment of functioning and degree of disability (DD) is crucial to understanding the impact of health conditions. Traditional methods are focused on clinical diagnoses rather than functional skills. The WHODAS is a comprehensive tool for assessing DD based on functioning in various domains of life. **Objective of the study.** This systematic review aims to evaluate the results of the application of the WHODAS questionnaire in determining the functionality and degree of disability in the EU space compared to the bio-medical methods based on ICD-10. **Material and methods.** Systematic review of national and international literature and normative acts, analyzing data from industrially developed countries that use the WHODAS questionnaire. Comparative analyzes were identified and studied to assess the correlation between WHODAS scores and real-life functioning, and results were stratified by broad age groups (children and adults). Information collected from information bases Elsewhere, PubMed for the period 2017-2023. **Results.** Results presented by researchers in Norway, Sweden, Denmark and others indicate that the WHODAS questionnaire provides a robust and reliable measure of disability, capturing nuances of functioning that are often missed by traditional assessment methods based on clinical diagnosis. In children, the WHODAS effectively identifies functional limitations in areas such as mobility, self-care, and social interactions that are critical to development. For adults, the WHODAS highlights impairments in work-related activities and community participation, providing insights into their daily challenges, as well as the importance of using assistive devices in lessening the impact of disability and enhancing quality of life. **Conclusion.** The WHODAS questionnaire is a tool of major importance in determining the degree of disability based on functionality in both children and adults. Its comprehensive approach facilitates a more accurate and holistic understanding of how disability affects people's lives, guiding targeted interventions and support services. **Keywords:** WHODAS, disability assessment, functionality, children, adults, WHO, quality of life.